

Vergaderjaar 2016–2017

30 573

Migratiebeleid

Nr. 137

VERSLAG VAN EEN INTERPARLEMENTAIRE CONFERENTIE

Vastgesteld 18 juli 2017

Op woensdag 21 juni 2017 vond in Brussel een high-level conferentie over migratiebeheer plaats, georganiseerd op initiatief van de Voorzitter van het Europees Parlement (EP), de heer Tajani. Namens de Tweede Kamer nam het lid Buitenweg (GroenLinks-fractie) hieraan deel. De heer Loeffen, EU-adviseur van de vaste commissie voor Veiligheid en Justitie, verzorgde de ambtelijke ondersteuning.

De delegatie brengt als volgt verslag uit.

Algemeen

De conferentie had tot doel aandacht te vragen en een gevoel van urgentie te genereren rondom het thema migratiebeheer in aanloop naar de Europese Raad van 22-23 juni 2017, waar migratiebeheer op de agenda stond en onder meer de voortgang van het EU-partnerschapskader met derde landen werd besproken. De conferentie was tevens bedoeld als aanjager voor versterkte inter-institutionele samenwerking op het gebied van migratie. Op de conferentie waren leden van het EP en 17 nationale parlementen aanwezig, alsmede academici en vertegenwoordigers van internationale en niet-gouvernementele organisaties. In totaal telde de conferentie ruim 500 deelnemers.

Plenaire opening

De Voorzitter van het Europees Parlement, de heer **Tajani**, wees in zijn openingswoord op het grote belang van het adresseren van de migratieproblematiek. Burgers vragen om oplossingen, terwijl problemen als onveiligheid en klimaatverandering over de hele wereld tot migratiestromen zullen blijven leiden. Europa zal substantiële investeringen moeten doen, zowel in financiële als in politieke zin. Zo moet werk gemaakt worden van een effectieve hervorming van het Europese asielstelsel, versterking van grensbeheer. De grootste prioriteit voor de EU moet het bepalen van een echte strategie voor Afrika zijn. Migratie vanuit Afrika vormt een structurele uitdaging voor Europa, die om structurele oplossingen vraagt. Ingezet moet worden op het bevorderen van economische groei en het bestrijden van armoede.

De heer **Juncker**, Voorzitter van de Europese Commissie, lichtte de inzet van de Europese Commissie toe op het gebied van de hervorming van Europese asielwetgeving, terugkeerbeleid en het externe optreden van de EU in het kader van het partnerschapskader met derde landen en het EU-noodfonds voor Afrika. Daarnaast heeft de Europese Commissie een extern investeringsplan voorgesteld. De medewetgevers werden opgeroepen dit plan zo spoedig mogelijk vast te stellen. Mevrouw **Mogherini**, Vice-voorzitter van de Europese Commissie en Hoge Vertegenwoordiger voor het EU-buitenlandbeleid, wees op het grote belang van het redden van levens op de Middellandse Zee, maar ook in de woestijn waar veel slachtoffers vallen. De EU is op verschillende manieren actief, door de Libische kustwacht te ondersteunen en in Libië samen te werken met de Internationale Organisatie voor Migratie (IOM) en de Vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties (UNHCR). Daarnaast vormt het EU-partnerschapskader, dat in juni 2016 werd gelanceerd, een nieuwe manier van samenwerken tussen noord en zuid gericht op duurzame ontwikkeling. Dit werpt inmiddels zijn vruchten af. Zo is het aantal migranten dat via Agadez in Niger richting Libië reist het laatste jaar sterk afgenomen.

De Minister-President van Libië, de heer **al-Sarraj**, sprak zijn dank uit aan de EU voor het erkennen van zijn regering. De situatie in Libië is broos. Libië hecht veel belang aan het bestrijden van illegale migratie, mensen-smokkel en -handel. Libië wil samen met de EU investeren in herkomstlanden. Daarnaast moet werk gemaakt worden van het bewaken van de grenzen, maar dat vergt gelet op de grote omvang van het land veel inspanningen. Libië heeft de VN gevraagd het internationale embargo op te heffen en vraagt de EU daarvoor steun. Verder stelt de heer al-Sarraj voor een internationale migratieconferentie te organiseren met de VN en de EU.

De Speciale VN-Vertegenwoordiger voor Internationale Migratie, mevrouw **Arbour**, refereerde aan de lopende initiatieven in het kader van het UN Global Compact en de Verklaring van New York voor vluchtelingen en migranten, die in september 2016 werd aangenomen door de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Migratie moet een keuze zijn, geen noodzaak. Migratiebeheer moet daarom gaan over het reguleren, maar ook faciliteren van migratie. Daarbij dienen mensenrechten voorop te staan en zijn legale migratieroutes, niet alleen voor hoogopgeleiden, van groot belang.

Rondetafelgesprek: Bevorderen van stabiliteit en welvaart in derde landen

In deze parallelsessie werd onder meer aandacht besteed aan het bevorderen van economische en culturele diplomatie teneinde de grondoorzaken van migratie aan te pakken. Ook werd gesproken over het bieden van hulp bij het versterken van het grensbeheer en het asielstelsel van derde landen. Verder kwam de verhouding tussen samenwerking met derde landen op het gebied van migratie en de bescherming van mensenrechten aan de orde.

De heer **Hahn**, lid van de Europese Commissie en belast met het nabuurschapsbeleid en uitbreidingsonderhandelingen, benadrukte het belang van het adresseren van de grondoorzaken van migratie. Hij wees daarbij op de instelling van het EU-trustfonds voor Afrika en van de EU-Vluchtelingenfaciliteit voor Turkije. Deze fondsen zijn erop gericht werkgelegenheid te creëren voor zowel vluchtelingen als lokale gemeenschappen. Daarnaast wordt ingezet op het faciliteren van onderwijs, essentieel om ervoor te zorgen dat jongeren de hoop niet verliezen.

De heer **Cissé Lo**, Voorzitter van het Parlement van de West-Afrikaanse Economische Gemeenschap (ECOWAS), gaf aan dat migratie als internationaal verschijnsel voortdurend van karakter verandert. Naast oorlog en geweld kan ook het verminderen van legale reis- en verblijfsmogelijkheden tot alternatieve vormen van migratie leiden. Routes verschuiven, mede als gevolg van regionale politieke of economische ontwikkelingen. West-Afrika moet irreguliere migratie gaan aanpakken, onder meer door in alle landen actief jongerenbeleid te gaan voeren. Het EU-Afrikafonds zou daarom voor meer landen moeten worden opgesteld dan nu het geval is. Verder zou het EU-partnerschapskader met derde landen een sterke parlementaire dimensie moeten krijgen. De heer **al-Sarraj**, Minister-President van Libië, benadrukte in deze sessie dat zijn land tot de omwenteling in 2011 een stabiel land was, maar sindsdien niet meer de mogelijkheden en middelen heeft om te werken aan duurzame ontwikkeling. Inmiddels is Libië vooral een transitland.

Na de gastsprekers namen verschillende leden van het Europees Parlement en van de vertegenwoordigde nationale parlementen het woord, waarbij verschillende benaderingen en oplossingen aan de orde kwamen. Zo werd gesproken over het creëren van hotspots buiten de EU, de werking van een herverdelingsmechanisme en het bevorderen van stabiliteit en vrede naast economische investeringen. Mevrouw **Buitenweg** leverde een inbreng op persoonlijke titel. Zij merkte op dat er tijdens deze conferentie geen aandacht leek te zijn voor de ervaringen met de afspraken in het kader van de Verklaring EU-Turkije en de vraag in hoeverre dit model navolging verdient. Verder benadrukte zij aan dat het werken aan duurzame oplossingen begint met het nakomen van reeds gemaakte afspraken binnen de EU, zoals over herplaatsing en hervestiging.

Naast leden van parlementen kwamen ook academici, vertegenwoordigers van de Raad van Europa, VN-instellingen, lokale bestuurders en niet-gouvernementele organisaties aan het woord. Een bijzondere inbreng werd geleverd door mevrouw **Mustafa**, die als minderjarige vluchtte uit Kobani, Syrië, en via Griekenland naar Europa kwam. Zij uitte haar zorgen over het beeld dat mensen van vluchtelingen hebben, mede gelet op de recente terroristische aanslagen, en benadrukte dat de zoektocht naar vrede en een goede toekomst over de hele wereld gedeelde waarden zijn.

Rondetafelgesprek: het versterken van de interne veiligheid van de EU

Tijdens deze sessie werd onder meer aandacht besteed aan het beveiligen van het Schengengebied, het bevorderen van informatie-uitwisselingen tussen nationale en EU-autoriteiten en het aanpakken van criminele smokkelnetwerken. In zijn inleiding wees de heer **Diaz de Mera**, lid van het EP (S&D/Spanje), op de Mededeling van de Commissie inzake de Veiligheidsunie als een goede stap voorwaarts. Bestaande informatiesystemen moeten beter worden benut, maar daarnaast moet werk gemaakt worden van aanhangige en komende voorstellen voor invoering van het in-uitreisysteem EES, de versterken van het Schengen Informatie Systeem (SIS), de verbreding van het mandaat van het agentschap eu-LISA en het verbeteren van de interoperabiliteit. De heer **King**, lid van de Europese Commissie voor de Veiligheidsunie, benadrukte dat veiligheid en migratie niet moeten worden vereenzelvigd; beide dimensies hebben eigen uitdagingen. Hij sprak verder zijn steun uit voor de aanbevelingen van de expertgroep inzake interoperabiliteit en verwacht dat de Europese Commissie begin 2018 met wetgeving op dit terrein komt. De heer **Coelho**, lid van het EP (EVP/Portugal), onderstreepte ten slotte het belang van het SIS als meest gebruikt informatie-systeem binnen de EU. Het SIS biedt een schat aan informatie en kan ook

op migratiegebied, bijvoorbeeld in de hotspots, van grote waarde zijn. Het biedt ook mogelijkheden om rekening te houden met bijzondere groepen, zoals minderjarigen.

Daarnaast werd in deze sessie onder meer inbreng geleverd door vertegenwoordigers van EU-agentschappen en diverse leden van nationale parlementen. Gesproken werd onder meer over de aanpak van mensenhandel, het functioneren van de nieuwe Europese Grens- en Kustwacht en grensoverschrijdende politiesamenwerking.

De voorzitter van de delegatie,
Buitenweg

De griffier van de delegatie,
Loeffen